

ГОРДИ СМЕ ШТО ЈА ПОДДРЖУВАМ

Хенриета Фор има дамско држење и лидерски способности. Таа е првата жена-администратор на Американската агенција за меѓународен развој, УСАИД. Неодамна првпат ја посети Македонија и во рамките на нејзината посета и интензивна агенда, имавме можност да се сретнеме со неа. Хенриета Фор е задоволна од активностите на УСАИД во Македонија, а на идната влада ѝ порачува да се фокусира на добро владеење, праведни избори, транспарентност во работата и борбата против корупцијата. Важно е идната влада да се фокусира и на економијата, новите вработувања и на образованието. - Тоа е основата за напредок и патот кон иднината - вели Хенриета Фор, администратор на УСАИД

■ Ова е Вашата прва посета на Македонија. Кога посетивте и каде бевте?

● Ова е моја прва посета на Македонија, и мислам дека е преубава земја, со извонредни луѓе. Денот го започнав со посета на американската амбасада, на средба со колегите. Потоа се сретнав со претседателот на Македонија, Бранко Црвенковски. Разговаравме за евроатлантските односи и за неверојатниот прогрес што го направи Македонија за добивање покана за да се приклучи кон клучните институции, и за она што треба да се направи од страна на државата во поглед на подобро владеење, економскиот развој и образованието. Потоа, имав можност и огромно задоволство да го посетам основното училиште „Дане Крапчев“, каде што разговаравме за реновирањето на многу други училишта низ земјата, поддржано од страна на УСАИД. Овие реновирања се неопходни за да се прилагоди училишната средина кон потребите на учениците. И додека ги гледавме новите прозорци, скоро бојадисаните училиници, новиот под и новата опрема за компјутерските лаборатории и училиниците, заклучивме дека има нов дух. Професорите ги совладуваат и ги применуваат новите наставни програми и новите методи на предавање. Учениците, пак, рекоа дека образовното искуство годинава било поинакво од минатата, откако започнале да се применуваат промените во образованието поддржани од УСАИД и општината. Тие сега имаат можност да изберат предмети кои ним им се интересни, и можност да членуваат во клубови. Исто та-

ка, посетивме и еден од клубовите задолжени за одржување на компјутерите во училиштето. Преку активностите во овој клуб, учениците се здобиваат со вештини кои ќе им бидат корисни за вработување во иднина, но исто така, и вештини кои се корисни и за самото училиште како, на пример, пристап до Интернет. Потоа имавме прекрасна изведба на претстава од учениците, поврзана со рециклирање на пластични шишиња и посветеноста за заштита на нашата планета - посветеност не само на Македонија, не само на нивниот град, нивното село или, пак, училиште, туку посветеност за подобрување и заштита на целата планета. Градоначалникот на општината Гази Баба беше многу љубезен, се придружи на нашата посета и дојдовме до заеднички заклучок дека учениците дадоа пример кој ние возрасните треба да го следиме. Учениците изведоа и прекрасна манголинска точка, а потоа следеше традиционален танц - македонското оро, од кое јас бев воодушевена. Позитивниот дух на учениците и професорите, како и атмосферата во училиштето беше многу впечатлива. Ова го доживев како искуство кое е многу значајно за иднината на Македонија. По посетата на основното училиште, се сретнавме и разговаравме со четворица градоначалници, кои го сочинуваат Управниот одбор на ЗЕЛС и се силни поддржувачи на процесот на децентрализација. Разговаравме за начините за започнување бизнис, за изборите и за ефектите од нарушените избори, за важноста на транспарентната и добра влада, за просперитетна економија

и способноста да се создадат можности за сите.

■ Колку сте задоволни од активностите на УСАИД во Македонија? Има ли проекти што би ги издвоиле како особено значајни?

● УСАИД има инвестирано речиси 500 милиони долари во Македонија од 1993 година. Многу од нашите проекти беа фокусирани во сферата на економијата, за креирање на нови работни места. Показателите се многу јасни - на младите им се потребни услови за здобивање современи вештини. Исто така, нашите напори беа во фокусот на намалување на корупцијата и подобрување на квалитетот на образованието. Намалувањето на корупцијата е директно поврзано со доброто владеење и начинот на кој се управува со државата на сите нивоа. Подобрувањето на квалитетот на образованието е нешто што, природно, доаѓа како потреба. Основното, средното и високото образование се многу важни и УСАИД има придонес на сите нивоа од образовниот систем во Македонија. УСАИД е водечка агенција на Владата на САД која е носител на меѓународната помош - во Македонија е присутна веќе 15 години. Во иднина, во однос на продолжување на соработката сме заинтересирани за воспоставување на јавно приватни партнерства, како што е ова што денес го видовме во Дигиталниот медиа парк. Се надеваме дека во годините што доаѓаат ќе има многу повеќе јавно приватни партнерства и дека многу претприемачи ќе ја имаат предвид можноста за помош од наша страна за да започнат ваков начин на бизнис.

■ Како ја оценувате бизнис-климата во Македонија?

● Според извештајот на Светската банка за 2008, Македонија е рангирана на четвртото место од вкупно 10-те земји кои успешно ги спровеле реформите. Премиерот Груевски присуствуваше на церемонијата за доделување на награди во Њу-јорк, при што ја истакна важноста на проектите на УСАИД, кои ѝ помогнаа на Македонија да го достигне ова ниво. Едношалтерскиот систем и можноста за брзо регистрирање на бизнис е многу важен чекор напред за Македонија, бидејќи има многу држави на Балканот и во Европа каде што инвеститорите можат да го насочат својот капитал. Затоа е многу важно за Македонија да ја има најдобрата бизнис-клима за да стане магнет за инвеститорите и странските компании, со што ќе се создадат услови за повеќе работни места и можности за граѓаните на Македонија.

■ Која е Вашата порака до новата влада?

● Првенствено да се фокусира на добро владеење, праведни избори, транспарентност во работата и борбата против корупцијата. Второ, многу е важно идната влада да се фокусира на економијата, можностите за нови вработувања, за граѓаните на Македонија да добијат многу повеќе можности за реализација во општествени рамки. И трето, да се фокусира на образованието, тоа е основата, коренот за напредок и креирање вештини за граѓаните, тоа е патот кон иднината, начин за создавање способни луѓе, затоа создадете ги и покажете ги овие таленти и дајте им можност на сите.

■ Што Ви се допадна во Македонија?

● Луѓето, пред сè. Постои огромно чувство за пријателство и споделување на заеднички визији помеѓу американскиот и македонскиот народ и затоа сме горди што ја поддржуваме Македонија. Исто така, мислам дека природата е прекрасна, булките, полските цвеќиња и планините - ова е земја со многу природни богатства.

■ Има ли нешто што не Ви се допаѓа, или пак Ве разочарува?

● Посакувам да има поголема вработеност и сакам да се подобрат условите за брзо регистрира-

АМЕ МАКЕДОНИЈА!

ИНВЕСТИРАНО 500 МИЛИОНИ ДОЛАРИ ВО ПРОЕКТИ

Од 1993 година па досега, американскиот народ преку УСАИД, инвестираше во Македонија 500 милиони долари. Целта на проектите на УСАИД е да ја поддржат транзицијата во Македонија кон пазарната економија и мултиетничкото општество, и тоа преку конкретни иницијативи за економскиот развој како што се проекти за нови работни места и редуцирањето на корупцијата. Исто така, УСАИД континуирано имплементира проекти за развојот на демократијата и образованието. Со оваа помош реновирали се пове-

ќе стотини училишта, спортски сали и објекти за млади, подобрени се бројните системи за наводнување, а тука се и проектите за отпадните води и заштита на животната средина. УСАИД помага и спонзорира проекти за подобрување на општините и нивниот економски развој, развојот на невладиниот сектор и развојот на граѓанското општество. Американската агенција за меѓународен развој, како агенција на американската Влада, обезбедува економска и хуманитарна помош за повеќе од 100 земји во светот.

ќе на бизнис. Индустиите кои сакаат да инвестираат во Македонија би сакале да имаат политичка стабилност. Македонија е пример за меѓуетнички односи на Балканот, но сите треба да придонесат и напорно да работат за да ја одржат стабилноста и да го подобрат економскиот развој на Македонија. Исто така, би сакала да видам поголеми услови и можности за населението да ги користи информатичко-комуникациските технологии преку кои ќе можат да зборуваат со нивната Влада и да кажат во кои области се потребни промени или, пак, кои практики функционираат добро со што би се воспоставил повратен механизам, така што кога владините услуги не функционираат, Владата би знаела за тоа. Ние имаме вакв систем во Америка и настојуваме континуирано да го доградуваме на тој начин што граѓаните ѝ кажуваат на Владата кои услуги, каква помош и поддршка им е потребна. На овој начин се подобрува работењето и ефикасноста на владините институции, а со тоа и комплетното функционирање на системот. Би сакала тоа да го видам во Македонија.

■ Како е да се биде жена на чело на ваква организација?

● Би сакала да има повеќе жени што го следат мојот пример. Во седиштето на УСАИД во Скопје, мнозинството од вработените се жени ангажирани како професионалци. Се надевам дека во следните години ќе имаме многу повеќе жени-администратори. Секогаш се чувствуваме гордо кога ја претставувате својата земја во кој било дел од светот. Ние се залагаме за безбедноста и мирот, економскиот развој, образованието, здравството, хуманитарната помош. Сите овие општествени сфери се важни за квалитетот на животот, за луѓето, за семејствата, и преку овие сфери им помагаме на луѓето да ги изградат своите нации и својата иднина.

Јулијана Кочовска-Кртолица

"Посакувам да има поголема вработеност и сакам да се подобрат условите за брзо рециспирирање на бизнис"

УСПЕШНА ЖЕНА, МОРЕПЛОВЕЦ И КОЛЕКЦИОНЕР НА ОЛД-ТАЈМЕРИ

Хенриета Х. Фор е првата жена-администратор на УСАИД. На оваа функција е номинирана од претседателот **Џорџ Буш**, на 7 мај 2007, а номинацијата е потврдена од Сенатот на САД на 14 ноември 2007. Таа е истовремено назначена од страна на државниот секретар **Кондолиза Рајс** и како директор на Меѓународната помош на САД. Како прва жена-администратор на УСАИД, таа е одговорна за менаџирање на меѓународната помош на САД, вклучувајќи ја поддршката на земјите кои закрепнуваат од несреќи, сиромаштијата и земјите кои се во процесот на спроведување на демократски реформи. Таа надгледува персонал од приближно 8.000 луѓе, од кои повеќе од 75 проценти работат во мисиите на УСАИД насекаде во светот. Пред нејзиното назначување како администратор на УСАИД, таа беше заменик-државен секретар за менаџмент, позиција која ја имаше од август 2005. Пред ова именување, Фор беше директорка на Одделот за печатење пари на САД во Државната благајна. Таа, исто така, беше именуван кандидат од страна на претседателот во Агенцијата на САД за меѓународен развој, најпрвин како помошник администратор за приватни претпријатија во Агенцијата за меѓународна соработка на САД, а потоа како помошник администратор во Азија.

Покрај нејзиното искуство во странската политика во владината служба, Хенриета Фор има лидерски позиции во бројни меѓународни невладини организации. Како директор на Одделот за печатење пари на Соединетите Држави, Хенриета Фор менаџираше со најголемиот светски произведувач на ковани пари, медали и ковани производи. Одделот за печатење пари на САД произведе 13 милијарди монети во 2004 година за потребите на трговијата на народот, како и златни, платинести монети и комеморативни монети и медали за инвеститори и колекционери. Претходно во нејзината кариера, Фор била успешна жена-бизнисмен водејќи ја нејзината компанија и работејќи во бордовите на јавните корпорации.

Хенриета е дипломиран историчар од Велесли колеџ и магистер по јавна администрација од универзитетот на Северно Колорадо. Ја добила Наградата за дипломец на 2004 од Универзитетот на Северно Колорадо и Наградата за дипломец 2006 од школата Болдвин. Таа, исто така, студирала меѓународна политика на универзитетот Оксфорд, како и бизнис школата на универзитетот Стенфорд. Мажена е и живее во Вашингтон. Таа е добар морепловец и колекционер на стари автомобили (олд-тајмери) „Холсман“.